

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Švantnera a soudců JUDr. Stanislava Bernarda a JUDr. Ing. Dušana Hrabánka v právní věci

žalobce: [osobní údaje žalobce]
bytem [adresa]

proti

žalovanému: Stavební bytové družstvo Neratovice, IC 00036048

se sídlem Na Výsluní 1314, 277 11 Neratovice

zastoupený advokátem JUDr. [jméno] [příjmení]

sídlem Havlíčkova 304/5, 276 01 Mělník

o určení, zda žalovaný jedná s péčí řádného hospodáře, o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 73 Cm 20/2021-54 ze dne 18.června 2021

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Praze č. j. 73 Cm 20/2021-54 ze dne 18.června 2021 se potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 3 400 Kč k rukám jeho advokáta.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem Krajský soud v Praze jako soud I. stupně ve výroku I. zamítl žalobcův návrh na určení, že žalovaný (dále též zkráceně SBD) nespravuje fond rezerva na opravy a údržbu samosprávy domů Dr. E. Beneše 1106-1111, 277 11 Neratovice s péčí řádného

hospodáře, ve výroku II. zamítl žalobu na určení, že žalovaný nezákonně zakoupil z peněz uvedeného fondu rezerva na opravy a údržbu rolety, jež byly namontovány na okna a dveře u komor příslušných k jednotlivým bytům samosprávy domů Dr. E. Beneše 1106-1111, 277 11 Neratovice a ve výroku III. žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení částku ve výši 5 600 Kč.

2. Po provedeném dokazování bylo pro soud I. stupně východiskem pro rozhodnutí zejména zjištění, že žalobce je členem Stavebního bytového družstva Neratovice, IČ 00036048 a dále, že na členské schůzi žalovaného konané dne 12. 6. 2017 bylo přijato usnesení všemi přítomnými o výměně dveří u komor nájemníků a na mimořádné členské schůzi žalovaného konané dne 11. 3. 2019 bylo podle zjištění soudu I. stupně přijato usnesení všemi přítomnými o výběru společnosti SUN za účelem koupě a montáže rolet na okna s tlačítkovým ovládáním za cenu 1 335 526 Kč. Konečně soud I. stupně vyšel též ze závěru o skutkovém stavu věci, podle něhož nebyla od roku 1994 vyslovena neplatnost žádných usnesení členské schůze žalovaného bytového družstva.

3. V rámci právního posuzování podané žaloby soud I. stupně konstatoval, že s ohledem na skutečnost, že žalobce uplatnil žalobou nárok na shora uvedené určení, je nutno se při právním hodnocení věci nejprve zabývat procesní otázkou, zda na žalobu požadovaném určení má žalobce naléhavý právní zájem. Tuto otázku soud I. stupně posuzoval s přihlédnutím k rozsáhlé judikatuře dovolacího soudu a konstatoval, že připustit vedení soudního řízení o určení lze pouze v případě, kdy touto žalobou lze předejít porušení práva v budoucnu nebo když se žalobce nachází v nejistém právním postavení a zároveň se nemůže domoci svého práva jinou žalobou. Jestliže se lze žalobcem domáhat práva i jinou žalobou, např. žalobou na plnění, podle soudu I. stupně nedává smysl vést řízení na určení, když samotné rozhodnutí o určení neposkytuje žalobci zamýšlenou ochranu a bylo by tak stejně nutno vést další řízení o žalobě na plnění.

4. V projednávaném případě podle soudu I. stupně žalobce na vydání požadovaného určovacího rozhodnutí nemá ve smyslu § 80 o. s. ř. naléhavý právní zájem. V důsledku toho podle soudu I. stupně nelze než žalobu zamítnout, když podaný návrh nepředstavuje žalobu podanou za účelem ochrany práv žalobce, jež by vedla k jejich efektivní ochraně. Žalobcem vymezený předmět řízení podle soudu I. stupně tak nesplňuje požadavek zákona na existenci naléhavého právního zájmu, když podáním takové žaloby žalobce rovněž nepředchází žádnému porušení svého subjektivního práva v budoucnu a současně podání žaloby ani nemůže vést k reparaci žalobcem tvrzeného, v minulosti existujícího, porušení pravidel péče řádného hospodáře ze strany žalovaného. O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl podle § 142 odst. 1 občanského soudního řádu - zákona č. 99/1963 Sb. (dále jen o. s. ř.).

5. Proti rozsudku soudu I. stupně žalobce (odvolatel) podal v plném rozsahu odvolání a podle obsahu svého opravného prostředku navrhl změnu rozsudku soudu I. stupně tak, aby bylo žalobě v plném rozsahu vyhověno, případně jeho zrušení a vrácení věci soudu I. stupně k dalšímu řízení, když soud I. stupně především nesprávně věc posoudil po stránce právní, a to již ve vztahu k možnosti domáhat se předmětného určení.

6. Podle odvolatele žalovaný neoprávněně a v rozporu se stanovami i zákonem vynaložil finanční prostředky z fondu rezerva na opravy a údržbu na rolety montované na okna a dveře u komor příslušných k jednotlivým bytům, když každý vlastník byl povinen si tyto náklady hradit sám. V této souvislosti zdůraznil, že fond rezerva na opravy a údržbu je určen na opravy a údržbu společných prostor domu a nikoli k financování uvedené akce.

7. Podle odvolatele zejména zápis z členské schůze žalovaného ze dne 11. 3. 2019 svědčí o porušování stanov SBD. Při jednání dovolacího soudu odvolatel doplnil, že usnesení členské schůze žalovaného nebylo možno napadnout návrhem na jeho neplatnost s ohledem na znění usnesení členské schůze žalovaného.

8. Odvolatel rovněž zdůraznil, že SBD v rozporu se zákonem a svými stanovami použilo finanční prostředky z fondu rezerva na opravy a údržbu bez schválení rozpočtu SBD na rok 2018 a 2019, když v tomto směru nebyly ani učiněny návrhy rozpočtů.

9. Odvolatel dále poukázal na skutečnost, že podle jeho informací SBD ukládá do sbírky listin nepravdivé roční hospodářské výsledky ke škodě obchodních partnerů, přičemž se odvolatel nemůže domoci vůči SBD dokladů o jeho hospodaření, a to ani soudně v jiném řízení odvolatelem uváděném.

10. Ve vztahu k existenci právního zájmu na určení poukázal na skutečnost, že tento právní zájem je vyjádřen v petitu jeho žaloby a spočívá v zájmu SBD jednat a rozhodovat v souladu s platnými zákony a žalobce je podle jeho názoru legitimní jednat v zájmu SBD a nikoliv ve prospěch individuálních zájmů vlastníků, přičemž zájmem SBD je ve smyslu stanov družstva pečovat o svůj majetek.

11. Podle odvolatele nepodal návrh na neplatnost usnesení členské schůze žalovaného z důvodu, že se na těchto schůzích pouze diskutovalo o rozpočtu a ten nebyl schválen a na víc není ani jisté, jak by soud rozhodl o žalobě o neplatnost usnesení členské schůze žalovaného.

12. Žalovaný navrhl napadený rozsudek potvrdit s ohledem na jeho správnost vycházející z ustálené judikatury Nejvyššího soudu.

13. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal dle § 212 a § 212a o. s. ř. napadené rozhodnutí včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, avšak odvolání žalobce důvodným neshledal.

14. Z hlediska skutkového odvolací soud vychází ze skutečnosti, že se žalobce domáhá určení, že žalovaný nezákonně zakoupil z peněz fondu rezerva na opravy a údržbu rolety na okna a dveře u komor příslušných k jednotlivým bytům samosprávy domů Dr. E. Beneše 1106-1111, 277 11 Neratovice a zejména s ohledem na tuto skutečnost z minulosti, jež měla vyjít nyní najevo, má podle žaloby soud určit též, že žalovaný nespravuje fond rezerva na opravy a údržbu samosprávy domů Dr. E. Beneše 1106-1111, 277 11 Neratovice spěcí řádného hospodáře.

15. Po právní stránce odvolací soud vychází z § 80 o. s. ř. účinného do 30. 6. 2021, podle něhož určení, zda tu právní poměr nebo právo je či není, se lze žalobou domáhat jen tehdy, je-li na tom naléhavý právní zájem.

16. Z uvedeného je podle odvolacího soudu zřejmé, že zákonnou podmínkou, bez jejíhož splnění nemůže žalobce s určovací žalobou uspět, je existence naléhavého právního zájmu na požadovaném určení. To je dáno skutečností, že určovací návrh má preventivní povahu a je prostředkem umožňujícím poskytnutí ochrany právnímu postavení žalobce dříve, než bude jeho právo (právní postavení) porušeno s ohledem na konkrétní chování žalovaného, nasvědčující úmyslu žalovaného porušit právo žalobce nebo způsobit žalobci újmu na jeho právním postavení.

17. Právě v poskytnutí preventivní ochrany žalobci spočívá rozdíl určovacího návrhu od návrhu na splnění povinnosti, jehož uplatnění přichází v úvahu tehdy, když již bylo právo žalobce porušeno, kdy cílem návrhu na plnění je již zejména finanční vypořádání, případně nastolení předešlého stavu. Proto, jakmile již bylo právo žalobce porušeno, ztrácí prevence jakýkoliv smysl a žalobce již objektivně nemůže mít žádný právní zájem na určování daného práva, nýbrž má už jedině zájem na odstranění následků porušení práva, tedy na plnění. V takovémto řízení o návrhu na plnění (např. na odstranění závadného stavu, na zaplacení určitého nároku odrážejícího rozsah následků porušení práva atd.) potom bývá v rámci žaloby na plnění zkoumána (jako otázka předběžná) otázka existence práva či právního poměru.

18. S ohledem na uvedené odvolací soud shodně se soudem I. stupně konstatuje, že v projednávaném případě na straně žalobce není dán zákonem (§ 80 o. s. ř.) požadovaný právní zájem, představující předpoklad pro to, aby mohlo být jeho určovací žalobě soudem vyhověno.

19. Z uvedeného důvodu je napadené rozhodnutí věcně správné a odvolací soud jej proto postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

20. Před odvolacím soudem ze shora uvedených důvodů neobstála argumentace odvolatele spočívající v poukazu na existenci právního zájmu na určovací žalobě v podobě zájmu na dodržování práva a zákonnosti žalovaným, když odvolacím soudem zjištěné a popsané skutečnosti naopak nenasvědčují existenci právního zájmu na určovací žalobě. Je tomu tak proto, že podle žaloby i vyjádření žalobce v projednávaném případě již žalovaný v důsledku žalobcem tvrzených protiprávních postupů (v rozporu s povinností péče řádného hospodáře) nejvyššího orgánu družstva (členské schůze družstva, jež měla schválit provedení popsanych prací), jakož i v důsledku protiprávních postupů statutárního orgánu žalovaného (jenž měl členskou schůzi odsouhlasené nákupy a práce realizovat) měla již vzniknout družstvu škoda na jeho majetku. V takovémto případě se již nemůže realizovat preventivní funkce určovací žaloby a na takové žalobě nemůže existovat, v souladu s již uvedeným, právní zájem.

21. Stejně tak neobstála argumentace odvolatele poukazující na neexistenci schváleného rozpočtu žalovaného, z kteréhož důvodu žalobce neviděl důvod pro napadení (návrhem podaným soudem) usnesení členské schůze žalovaného a tak byl prakticky dán průchod žalobcem vytýkaným nákupům a pracem označovaným žalobcem jako nezákonné. Důvodem pro závěry o nevýznamnosti této argumentace odvolatele je skutečnost, že podle odvolacího soudu soud I. stupně správně poukázal na žalobcem nerealizovanou možnost zabránit průběhu jím vytýkaného jednání žalovaného tím, jestliže by dosáhl v soudním řízení vyslovení neplatnosti usnesení členské schůze žalovaného v uvedené části, když by za takové situace statutární orgán žalovaného ztratil oporu pro žalobcem vytýkaný postup. Jestliže žalobce měl tuto možnost a tuto nerealizoval k ochraně jím tvrzených ekonomických zájmů žalovaného a měl i možnost domáhat se členskou žalobou náhrady jím tvrzené újmy a místo toho po uplynutí lhůt pro uvedený postup navrhuje shora uvedenou určovací žalobu, podle právního názoru odvolacího soudu tímto postupem nepřípustně obchází zákonem stanovené instrumenty určené k ochraně ekonomických zájmů žalovaného družstva.

22. Konečně ke změně náhledu odvolacího soudu na shora uvedené procesní předpoklady úspěchu s předmětnou určovací žalobou nemohl mít vliv ani jiný žalobcem tvrzený nesprávný postup žalovaného. Z toho důvodu nemohla obstát ani argumentace odvolatele poukazujícího na jím tvrzené nesprávné neumožnění nechat mu nahlédnout do dokladů o hospodaření, jakož i spočívající v žalobcem uváděném neukládání listin žalovaným do sbírky listin.

23. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle § 2 24 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšnému žalovanému přiznal proti neúspěšnému žalobci právo na plnou náhradu nákladů odvolacího řízení.

24. V odvolacím řízení žalovanému vznikly náklady ve výši 3 400 Kč představované náklady na právní zastoupení stanovené podle § 1 odst. 2, § 6 odst. 1, § 9 odst. 3 písm. a), § 7 bod 5, § 11 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 177/1996, o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), když zástupci žalovaného náleží odměna za 1 úkon právní služby jeho advokáta ve výši 2 500 Kč za v účast právního zástupce při jednání odvolacího soudu dne 10. srpna 2022. Dále má advokát žalovaného právo na režijní paušál ve výši 300 Kč a má rovněž právo na náhradu za promeškaný čas ve výši 600 Kč za 6 půlhodin po 100 Kč za čas promeškaný v průběhu cestování k jednání odvolacího soudu z místa sídla advokátní kanceláře do [obec] a zpět.

25. Proto bylo rozhodnuto v bodu II. výroku tohoto rozsudku tak, že žalobce je povinen nahradit žalovanému do tří dnů od právní moci rozsudku na nákladech odvolacího řízení částku 3 400 Kč k rukám zástupce žalovaného.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, za podmínek § 237 a násl. o. s. ř. Dovolání je možno podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu I. stupně.

Praha 10. srpna 2022

JUDr. František Švantner
předseda senátu